

SAK NR: **Sak 36/2021**
SAKSBEHANDLER: **Anne Frugård**
Arkivnr.:

MØTEDATO: **2.9.2021**
MØTESTED: **Tingvang**

SIGN: _____

Utskrift til:
Statskog SF
Jotunheimen Arctic Domes
Øystre Slidre kommune

Jotunheimen Arctic Domes – plassering av domer på Valdresflye

Bakgrunn

Statskog har fått søknad fra Andreas Lykken og Hilde Skrebergene, om oppsetting av 3-5 domer (kuppeltelt), Artic Domes (glamping) på Valdresflye. Dette er en grunn disponerings sak og Statskog ber fjellstyret om uttale i henhold til fjelloven § 12.

Bilde viser tilsvarende «Dome» ved Bygdin.

Saksopplysninger

Hilde Skrebergene og Andreas R. Lykken ønsker å sette opp tre til fem domer i nærhet av «Flye 1389», som et prøveprosjekt i to år. Det søkes i første omgang om et prøveprosjekt, og hvis tiltaket blir en suksess etter prøveprosjektet, vil det søkes om en permanent ordning med dispensasjonssøknad etter vilkår gitt av kommunen.

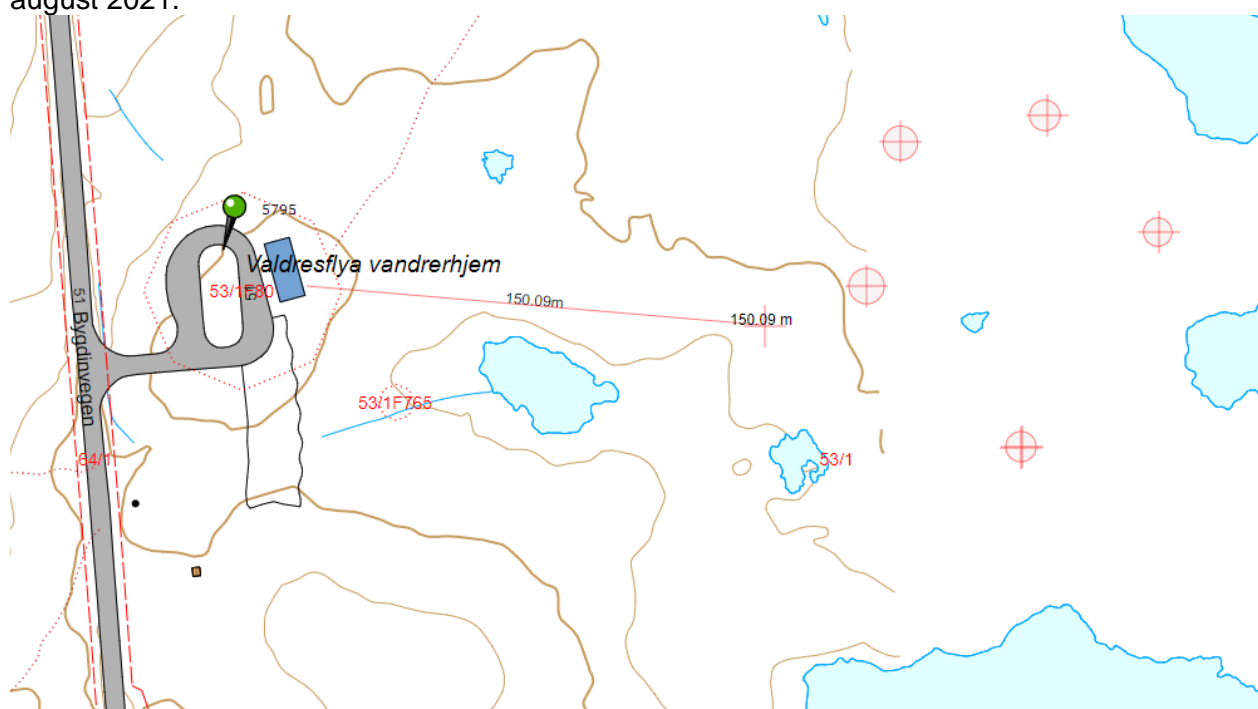
De skriver bl.a. at: Konseptet er overnattingsopplevelse under begrepet «glamping». Dette er en global trend der det handler om å oppleve naturen kombinert med en høyere grad av komfort når det gjelder overnatting, bespising og velvære. Løsningen er miljøvennlig uten permanent fotavtrykk, med egen miljøvennlig toalett løsning.

Videre skriver de bl.a. at:

Tenkt plassering er om lag 150-200 meter fra «Flye 1389» i østlig retning, og domene blir satt opp i mai, og tatt ned igjen i sin helhet 1.oktober. Konstruksjonen sees på som en midlertidig konstruksjon, og tanken er at alt skal fjernes hver høst, og settes opp igjen om våren. Det kan være behov for at plattingene blir liggende gjennom prøveprosjektperioden.

Årsaken til den ønskede plasseringen er nærhet til toalettfasiliteter, tilgang på matservering, og gode muligheter for en hensiktsmessig drift. Næringsaktøren som driver kafeen er positiv til tiltaket. Etter at «Vandrerheimen» ble lagt ned har det ikke vært overnattingsmuligheter på Valdresflye, og tiltakshaver hevder at det er et udekket behov for dette.

Tiltakshaver har vært på felles befaring med representanter fra grunneier, fjellstyre og kommune 18. august 2021.

Bilder fra befaring 18.8.2021.

I boka «Guide til Norges fugleliv» beskrives Valdresflye som et trebart høyfjellsplatå med slake moreneåser, beliggende ved foten av Jotunheimens steile alpetinder. Flye har et rikt fugleliv bestående av en nesten komplett samling av sørnorske fjellarter. FV51 krysser vidda fra sør til nord, med høyeste punkt 1389moh., noe som gjør Valdresflye til Norges nest høyeste fjellovergang (etter Sognefjellsvegen). Vegen har gitt Valdresflye en tilgjengelighet som har bidratt til å gjøre den til en av de mest populære fjellokalitetene i landet. Fjelljo sitter ofte godt synlig i veikanten, og selv en liten fottur i joggesko rundt i terrenget nær vegen gir ofte utbytte i form av arter som bergand, boltit, fjæreplytt, svømmesnipe, temminicksnipe, fjellerke og lappspurv.

Ved et søk på artskart i området (den tynne blå streken) får vi over 8000 treff på 514 forskjellige arter. Flere av artene er på rødlista, og vil kunne forsvinne med mer tråkk og slitasje, noe som igjen vil kunne påvirke insektene. Fjellfuglene er også mer utsatt for menneskelige forstyrrelser fordi de ikke er like vant til folk og hunder, etc. som det fuglene i lavlandet er.

Eike Müller ved Randsfjordmuseet har hatt insektsfeller i området ved Fisketjernnuten i noen år. Dette er et internasjonalt prosjekt (med Svalbard og Grønland) for plantefysiologi og plante-pollinator interaksjon. Stedet er valgt fordi området har en høy verdi pga. lett tilgjengelighet for formidling av naturverdiene av Norsk fjelløkosystemer.

Müller nevner også at vegetasjonen under plattingen kan endres, og at det kan etterlates et avtrykk av slike konstruksjoner som kan, avhengig av stedet og vegetasjonstype, ta flere tiår før den blir usynlig. Det er det samme med antatt urinering, tilførsel av nitrogen på fjellvegetasjon resulterer i langvarige forandring i vegetasjon. Område er allerede mye brukt av turgående og det er synlig slitasje på fjellvegetasjon i enkelte steder. Generell er denne type vegetasjon som er representert i Valdresflye område svært sårbar under enkelte værforhold. Med etablering av slike overnattingssteder vil slitasje øke. Ikke bare fra «Flye 1389» men også fra domene og mellom domene.

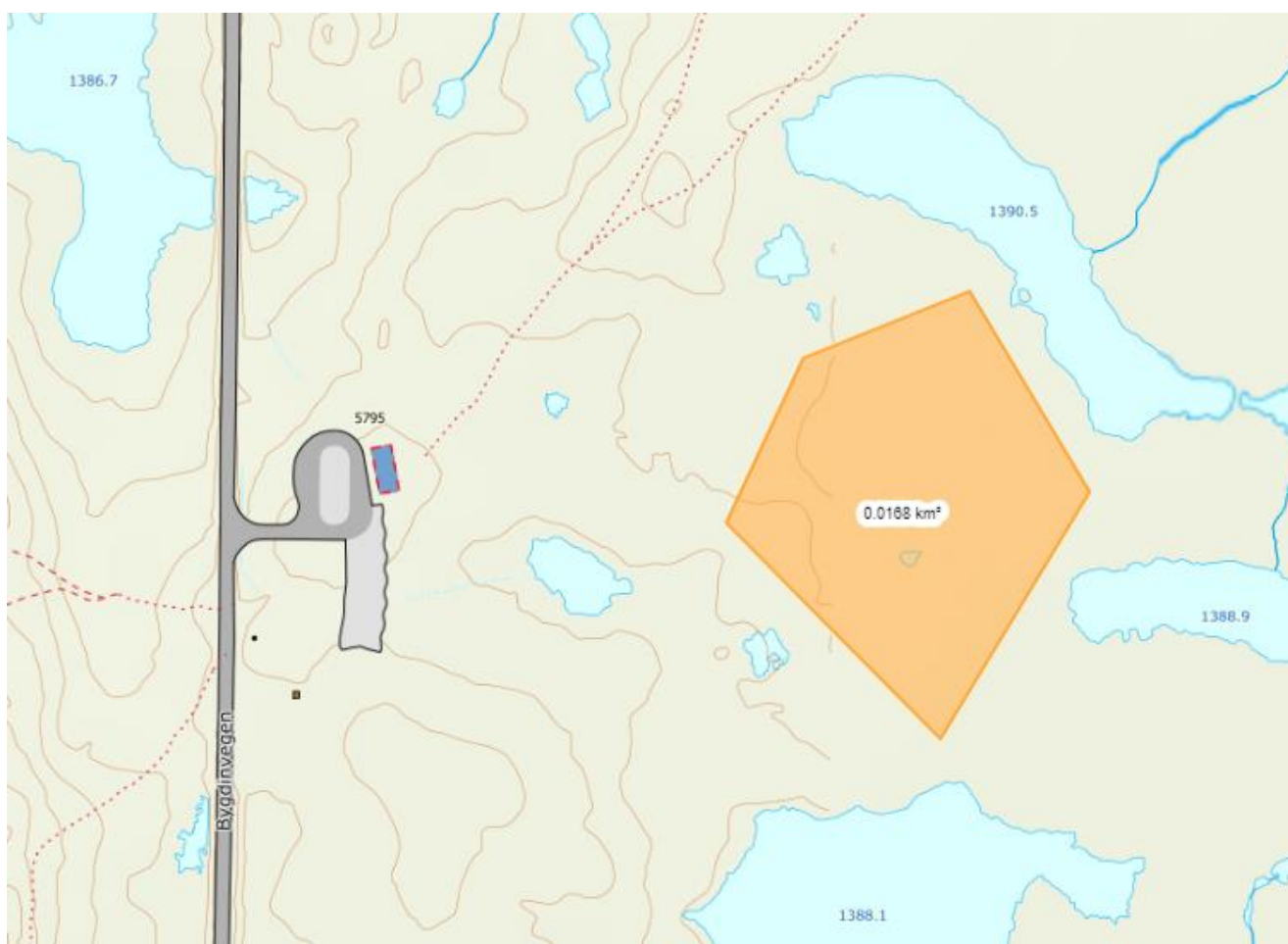
Valdresflye ligger mellom Jotunheimen Nasjonalpark og Langsua Nasjonalpark og består av lignende vegetasjonstyper og økologi som deler av begge nasjonalparker. Siden område er fortsatt lite påvirket av utbygning (veier, høyspenningslinjer, hytter osv.) må dette område sees som en god korridor for migrasjon av dyr og planter mellom de to verneområder. På grunn av historiske tiltak i miljøforvaltning har Langsua Nasjonalpark tapt en del fjelltypiske pattedyrarter (f. eks. fjellrev), som kan reetablere seg fra Jotunheimen Nasjonalpark. For artene som allerede finnes i begge nasjonalparker er slike migrasjonskorridorer ekstremt viktige fordi det sikrer bytte av genetisk arvemateriale som langvarig

sikrer overlevelse av sårbare fjellararter. For å ta vare på denne funksjonen som vital migrasjonskorridor bør bruk og utbygning ikke økes. Området er også foreslått for utvidelse av Jotunheimen Nasjonalpark.

Den estetiske verdien av fjellandskap som er ikke nedbygget eller utbygget kan det ikke legges nok vekt på, og dessverre er det ofte slik at utbygging og øker sannsynligheten for mer utbygging. Egenverdien av en slik forholdsvis intakt fjellnatur er høy. Denne naturarven som vi forvalter for framtidige generasjoner må sees i samme kontekst som kunst- og kulturarv. Små forandringer kan minimere estetisk verdi og egenverdi. På et slikt eksponert sted kan en slik etablering minimere estetisk verdi betydelig for regionale, nasjonale og internasjonale besøkende.

Vurdering

Overnatting i domer, tretoppfytter o.l. er et forholdsvis nytt og populært konsept som kan styrke næringsgrunnlaget til en lokal turistbedrift. Tiltakshaver søker om å plassere tre til fem domer (kuppeltelt) som skal stå på hver sin plattning. Domene må ligge med en viss avstand (minst 35-40m) fra hverandre for at brukerne skal få nok privatliv. Tenkt plassering er om lag 150-200 meter fra «Flye 1389» i østlig retning. Domene ønskes satt opp i mai, og tatt ned 1.oktober.

Vi har forsøkt å måle opp området som domene er tenkt å plasseres ut i (jf. kart fra søknaden), og vi anslår at omtrent 17 da vil være helt i «nærområdet» til domene. Men siden landskapet er så åpent vil de være synlige fra et mye større område. Domene er i utgangspunktet i en lys beige farge med matt overflate, det gjør at de blir svært synlige om sommeren når området er mest besøkt. Dersom fargen på domene er av vesentlig betydning har tiltakshaver sagt at de kan sjekke om det er mulig å få dem i andre farger.

Etableringen kan være av samfunnsmessig nytte ved at den styrker næringsgrunnlaget for en enkelt bedrift, utvider aktivitetstilbudet i området, gir arbeidsplasser for enkeltindivider og inntekter til kommunen. Det er allerede mye aktivitet i området. Det er en mye brukt sommersti til Fisketjennuten og det er stor aktivitet i skiløypenettet på våren. Likevel kan man anta at disse domene vil føre til mer

aktivitet i området morgen og kveld, altså på tidspunkt der det nå er lite menneskelig aktivitet. Domene vil også føre til mer tråkk/stier mellom domene og «Flye 1389». Selv om målet til tiltakshaver er at domene ikke skal sette avtrykk i naturen, blir det lett tråkk og stier i sårbar fjellvegetasjon. Vegetasjonen kan endres på stedet der selve plattingen settes opp. I tillegg kan urinering utenfor domene, på sikt, endre vegetasjonen i enkelte områder. I det området som domene er ønsket satt opp er det mange små tjern/pytter som bl.a. er attraktive for mange fuglearter. Spesielt på våren og første del av sommeren er dette et viktig område for fugler. For å ta hensyn til dette kunne et alternativ derfor være å tillate domer fra 1. august til 1. oktober.

Signalbygget «Flye 1389», tegnet av Knut Hjeltnes. er bygget på det høyeste punktet langs Nasjonal turistveg Valdresflye. Fjellkafeen drives av Den Norske Turistforening og vertskapet på Gjendesheim Turisthytte. Utenom «Flye 1389» og bygget ved slakteanlegget for tamrein er det ingen andre bygg i området. Sammen med et særpreget åpent fjellandskap gir dette et unikt område uten «visuelt forurensende» element. Valdresflye er på mange måter utstillingsvinduet vårt, det er den delen av statsallmenningen vår som flest mennesker er innom. Det er et landskap nesten uten forstyrrelser og flere lokale og tilreisende har sterke meninger om området. Etter saksbehandlers syn vil 3-5 domer i området fra mai til oktober ta noe av fokuset bort fra landskapet. Dersom det er behov for å legge til rette for kommersielle overnattingsmuligheter i området bør dette i stedet komme som en egen bo-del i tilknytning til og tilpasset til bygget «Flye 1389».

Dersom det skulle gis tillatelse til plassering av domer bør disse plasseres så nære bebyggelse og veg som mulig. Det vil bl.a. forenkle logistikk og begrense området som tas i bruk på barmark. Men noe av konseptet med domer, tretoppfytter o.l. er ønske om nærhet til urørt natur. Det er vanskelig å finne en optimal plassering der det ikke er kryssende interesser slik tilfellet er her med friluftsmål, nærhet til stier, privatisering av område kontra ønske om nærhet til urørt natur uten forstyrrende trafikk, bebyggelse og kunstig lys.

Prosjektet det søkes om vil være en fordel og til glede for noen svært få (tiltakshavere + gjester i domene) i forhold til at veldig mange og mye annet (andre brukere av Valdresflye, forbipasserende, fugle og dyreliv, vegetasjon etc.) vil bli påvirket. Plassering av slike domer vil trolig endre opplevelsen av landskapet for mange. Dette er den delen av statsallmenningen som «alle» kjører igjennom, i tillegg til det visuelle og påvirkningen på vegetasjon og dyreliv, vil det være veldig ugunstig om dette «privatiseres». Det er også veldig uheldig dersom det blir mange reiselivsbedrifter som ønsker å utvide kapasitet og bruksområde med slike innretninger i fellesområder.

Dette er et nytt konsept som vi ikke riktig klarer å se alle konsekvensene av, og saksbehandler vurderer at ulempene ved plassering av domene er større enn fordelene etter ei samla vurdering. Dersom det blir aktuelt å godkjenne domer på Valdresflye bør brukere av området, bl.a. tamreindrift, få mulighet til å uttale seg.

Forslag til uttale

Fjellstyret mener at landskapet og naturen skal stille sterkere enn «utbygging», spesielt i det åpne fjellandskapet vi har på Valdresflye.

Valdresflye er på mange måter utstillingsvinduet vårt. Det er den delen av statsallmenningen som flest er innom, det er et landskap nesten uten forstyrrelser og flere lokale og tilreisende har sterke meninger om området. Av mange kan domene oppleves som en privatisering av området. Valdresflye er også et sårbart høyfjellsområde, med spesielt med tanke på fugleliv. Vi vet for lite om hvilken påvirkning en slik camp kan ha, og derfor mener Fjellstyret at føre-var-prinsippet må stå sterkest.

Dersom grunneier Statskog vurderer å gå inn for å godkjenne domer på Valdresflye ber vi om å få saken til ny uttale slik at brukere av området får mulighet til å uttale seg.

Behandling av saken

Bente Oxhøvd meldte seg inhabil, og deltok ikke i behandling av saken.

Uttale

Fjellstyret mener at landskapet og naturen skal stille sterkere enn «utbygging», spesielt i det åpne fjellandskapet vi har på Valdresflye.

Valdresflye er på mange måter utstillingsvinduet vårt. Det er den delen av statsallmenningen som flest er innom, det er et landskap nesten uten forstyrrelser og flere lokale og tilreisende har sterke meninger om området. Av mange kan domene oppleves som en privatisering av området. Valdresflye er også et sårbart høyfjellsområde, med spesielt med tanke på fugleliv. Vi vet for lite om hvilken påvirkning en slik camp kan ha, og derfor mener Fjellstyret at føre-var-prinsippet må stå sterkest.

Fjellstyret kan være positive til domer med en mer skjermet plassering.

Dersom grunneier Statskog vurderer å gå inn for å godkjenne domer på Valdresflye ber vi om å få saken til ny uttale slik at brukere av området får mulighet til å uttale seg.

Enstemmig.